

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

*(для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання
освітнього рівня «магістр» спеціальності 242 – Туризм)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2019

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання освітнього рівня магістр спеціальності 242 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. О. М. Радіонова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 15 с.

Укладач канд. екон. наук, доц. О. М. Радіонова

Рецензент

І. М. Писаревський, доктор економічних наук, професор Харківського національного університету міського господарств імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 30 серпня 2018 р.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Структура навчальної дисципліни.....	5
2 План практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни	7
3 Рекомендації до організації практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни.....	9
4 Критерії оцінювання знань студентів.....	10
5 Контрольні запитання.....	11
Список рекомендованих джерел.....	13

ВСТУП

Сьогодні, як ніколи, існує потреба у висококваліфікованих фахівцях, які мають хорошу загальнонаукову і професійну підготовку, які здатні до самостійної наукової творчої роботи. Ці фахівці повинні не тільки добре орієнтуватися в нових методах наукових розробок і досліджень, але також вміти впроваджувати їх результати в практичну діяльність.

Сучасні висококваліфіковані фахівці, молоді вчені повинні бути добре проінформованими у будь-якій обраній для себе сфері знання, а також в комплексі наук за вибраною спеціальністю. Розуміти сутність науки в цілому як окремої сфери загальносуспільної свідомості, мати уяву про основні етапи її історії, а також про найбільш загальні теоретичні та філософські принципи, які становлять її фундамент.

Метою вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» – є опанування теоретичними, професійними знаннями та практичними навичками щодо методології та організації наукових досліджень, формування наукового світогляду та наукової творчості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- закономірності розвитку науки;
- основи методології науково-дослідної роботи;
- основні методи наукових досліджень;
- основні принципи створення і формування творчого колективу;
- види винахідницьких задач і основні етапи вирішення.

вміти:

- формувати цілі і завдання наукових досліджень;
- працювати з літературними джерелами;
- відбирати, аналізувати та узагальнювати наукову інформацію;
- проводити дослідження;
- систематизувати результати наукових досліджень;
- оформляти результати наукових досліджень;
- аналізувати експериментальні дані;
- робити певні висновки та рекомендації;
- правильно сформулювати творчий колектив та організувати його роботу, створивши творчу атмосферу.

мати компетентності:

- здатність до індивідуальної науково-дослідної діяльності;
- впровадження результатів наукових досліджень у практику діяльності організацій.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

Засобами діагностики успішності навчання – є поточні та підсумкові завдання, тестові завдання для модульних робіт, індивідуальні завдання.

1 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1 Методологія наукових досліджень												
Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень												
Тема 1. Наука як особлива форма пізнання, сфера культури та соціальний інститут	12	2	2			8	13,5	1	0,5			12
Тема 2. Основні поняття і категорії наукової методології	12	2	2			8	13,5	1	0,5			12
Тема 3. Основні концепції філософської методології науки	12	2	2			8	12,5	-	0,5			12
Тема 4. Методи наукових досліджень та їх характеристика	13	3	3			7	13	1	1			11
Разом за змістовним модулем 1	49	9	9			31	52,5	3	2,5			47
Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень												
Тема 5. Інформаційна база наукового дослідження	14	3	3			8	12,5	1	0,5			11
Тема 6. Організація наукового дослідження	14	3	3			8	12,5	1	0,5			11
Тема 7. Організація досліджень на рівні магістерської наукової роботи	13	3	3			7	12,5	1	0,5			11
Разом за змістовним модулем 2	41	9	9			23	37,5	3	1,5			33
ІНДЗ												
Усього годин	90	18	18			54	90	6	4			80

Теми практичних занять

N з/п	Назва теми	Кількість	Кількість
		годин денне	годин заочне
1.	Тема 1. Наука як особлива форма пізнання, сфера культури та соціальний інститут	2	0,5
2	Тема 2. Основні поняття і категорії наукової методології	2	0,5
3	Тема 3. Основні концепції філософської методології науки	2	0,5
4	Тема 4. Методи наукових досліджень та їх характеристика	3	1
5	Тема 5. Інформаційна база наукового дослідження	3	0,5
6	Тема 6. Організація наукового дослідження	3	0,5
7	Тема 7. Організація досліджень на рівні магістерської наукової роботи	3	0,5
	Разом	18	4

Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість	Кількість
		годин денне	годин заочне
1	Тема 1. Наука як особлива форма пізнання, сфера культури та соціальний інститут	8	12
2	Тема 2. Основні поняття і категорії наукової методології	8	12
3	Тема 3. Основні концепції філософської методології науки	8	12
4	Тема 4. Методи наукових досліджень та їх характеристика	7	11
5	Тема 5. Інформаційна база наукового дослідження	8	11
6	Тема 6. Організація наукового дослідження	8	11
7	Тема 7. Організація досліджень на рівні магістерської наукової роботи	7	11
	Разом	54	80

2 ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.1 Методологія наукових досліджень

Тема 1 Наука як особлива форма пізнання, сфера культури та соціальний інститут

Перелік основних завдань

1. Наука як форма пізнання світу.
2. Сутність науки. Предмет, завдання і функції.
3. Наукознавство та його розвиток.
4. Структура і класифікація наук.
5. Організація науки і підготовка наукових кадрів.

Питання для дискусії

1. Методологічна єдність і багатоманітність сучасної науки.
2. Методологічне значення діалектики єдності та багатоманітності наук.
3. Етичні норми та цінності науки.

Джерела: основні [11, 20, 24, 33]; додаткові [6, 8].

Тема 2 Основні поняття і категорії наукової методології

Перелік основних завдань

1. Методологія наукового дослідження: поняття, структура, основні різновиди.
2. Наукове дослідження: рівні, структура, класифікація та принципи здійснення.
3. Основні форми наукового пізнання
4. Наукова теорія як найвищий рівень синтезу знання.
5. Структурні елементи науки.

Питання для дискусії

1. Обґрунтування проблеми наукового дослідження.
2. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
3. Наукова ідея як спроба нетрадиційного пояснення явищ.

Джерела: основні [12, 17, 33]; додаткові [8, 9, 15].

Тема 3 Основні концепції філософської методології науки

Перелік основних завдань

1. Позитивізм XIX ст. Вчення про науку у філософії О.Канта.
2. Неопозитивістські концепції методології науки.
3. Традиційна метафізична методологія і притаманні їй критерії науковості.
4. Діалектика як вчення про розвиток і спосіб філософствування.
5. Герменевтика в контексті пізнавальної і соціокультурної діяльності.

Питання для дискусії

1. Філософські суперечки навколо законів діалектики та її принципів.
2. Структуралізм як методологічна доктрина, її можливості та межі.

Джерела: основні [14, 20, 35, 36]; додаткові [4, 9].

Тема 4 Методи наукових досліджень та їх характеристика

Перелік основних завдань

1. Методи наукових досліджень: поняття та базові характеристики.
2. Типологія методів наукового пізнання.
3. Синергетика як теорія самоорганізації і розвитку окремих цілісних систем.
4. Основні поняття синергетики.
5. Наукове прогнозування як метод дослідження: зміст, основні види та технологія здійснення.

Питання для дискусії

1. Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
 2. Принципи, завдання і послідовність планування.
 3. Особливості практичного застосування методів планування.
- Джерела:** основні [13, 16, 18, 19, 23, 24, 26, 27, 37]; додаткові [1, 3].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.2 Організація наукових досліджень

Тема 5 Інформаційна база наукового дослідження

Перелік основних завдань

1. Наукова інформація: поняття, функції.
2. Види наукової інформації.
3. Принципи збирання інформаційного матеріалу.
4. Інформаційні ресурси та технології в науковому дослідженні.
5. Математичні методи в науковому дослідженні: види та їх характеристика.

Питання для дискусії

1. Методи і прийоми аналізу одержаних даних.
 2. Форми обміну науковою інформацією.
 3. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності.
- Джерела:** основні [11, 16, 33]; додаткові [2, 8, 12].

Тема 6 Організація наукового дослідження

Перелік основних завдань

1. Сутність та основні етапи організації наукового дослідження.
2. Наукова проблема і гіпотеза.
3. Особливості емпіричного і теоретичного етапів дослідження.
4. Об'єкт і предмет дослідження. Мета дослідницької діяльності.
5. Види наукових досліджень у вищому навчальному закладі.
6. Вимоги до оформлення наукової роботи.

Питання для дискусії

1. Вибір засобів і методів дослідження.
 2. Феномен дисертації.
- Джерела:** основні [2, 11, 12, 17]; додаткові [7, 9].

Тема 7 Організація досліджень на рівні магістерської наукової роботи

Перелік основних завдань

1. Поняття кваліфікаційної роботи, особливості її структури, змісту, вимог відповідно до рівня наукового дослідження.
2. Магістерська робота: порядок затвердження, структура, вимоги до оформлення.
3. Наукове керівництво магістерською науковою роботою.
4. Публічний захист дипломної роботи: зміст процедури і порядок здійснення.
5. Правові аспекти організації наукового дослідження.

Питання для дискусії

1. Обґрунтування теми магістерської роботи, порядок її затвердження.
 2. Процедури рецензування і підготовки до захисту магістерських дипломних робіт.
 3. Типові помилки в написанні та оформленні магістерської роботи.
- Джерела:** основні [11, 22]; додаткові [7, 16].

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

За темами включеними до курсу навчальної дисципліни, проводять практичне заняття з метою закріплення студентом теоретичних знань, що одержані на лекційних заняттях, в результаті самостійного вивчення необхідного матеріалу та одержання практичних навиків.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішення контрольних завдань, тестовий контроль.

У ході проведення практичного заняття студенти самостійно або в групах (як малих, так і великих) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності. З метою виявлення рівня засвоєння матеріалу викладач проводить перевірку й обговорення роботи, яку виконували студенти, а також підведення підсумків з одержанням студентами відповідної оцінки в залежності від результатів виконаної роботи.

Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу є самостійна робота студентів з вітчизняною та зарубіжною спеціальною літературою. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від нормованих навчальних занять, тобто лекційних та практичних занять (аудиторної роботи).

Основні види самостійної роботи, на які повинні звертати увагу студенти:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- підготовка до практичних занять;

- підготовка до дискусій та інших пропонованих викладачем завдань;
- укладання словника категорій з основних понять навчальної дисципліни;
- самоперевірка студентом власних знань за запитаннями для самодіагностики;
- підготовка доповідей, наукових тез, статті (індивідуального завдання);
- підготовка до поточного контролю.

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись в наступних формах:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- написання та захист словника категорій;
- написання наукової роботи (тез, статті).

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 4.1).

Таблиця 4.1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5 КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Наука як форма пізнання світу.
2. Сутність науки. Предмет, завдання і функції.
3. Наукознавство та його розвиток.
4. Структура і класифікація наук.
5. Організація науки і підготовка наукових кадрів.
6. Методологічна єдність і багатоманітність сучасної науки.
7. Методологічне значення діалектики єдності та багатоманітності наук.
8. Етичні норми та цінності науки.
9. Методологія наукового дослідження: поняття, структура, основні різновиди.
10. Наукове дослідження: рівні, структура, класифікація та принципи здійснення.
11. Основні форми наукового пізнання
12. Наукова теорія як найвищий рівень синтезу знання.
13. Структурні елементи науки.
14. Обґрунтування проблеми наукового дослідження.
15. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
16. Наукова ідея як спроба нетрадиційного пояснення явищ.
17. Позитивізм XIX ст.. Вчення про науку у філософії О.Канта.
18. Неопозитивістські концепції методології науки.
19. Традиційна метафізична методологія і притаманні їй критерії науковості.

20. Діалектика як вчення про розвиток і спосіб філософствування.
21. Герменевтика в контексті пізнавальної і соціокультурної діяльності. діалектики та її принципів.
22. Структуралізм як методологічна доктрина, її можливості та межі.
23. Методи наукових досліджень: поняття та базові характеристики.
24. Типологія методів наукового пізнання.
25. Синергетика як теорія самоорганізації і розвитку окремих цілісних систем.
26. Основні поняття синергетики.
27. Наукове прогнозування як метод дослідження: зміст, основні види та технологія здійснення.
28. Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
29. Принципи, завдання і послідовність планування.
30. Особливості практичного застосування методів планування.
31. Наукова інформація: поняття, функції.
32. Види наукової інформації.
33. Принципи збирання інформаційного матеріалу.
34. Інформаційні ресурси та технології в науковому дослідженні.
35. Математичні методи в науковому дослідженні: види та їх характеристика.
36. Методи і прийоми аналізу одержаних даних.
37. Форми обміну науковою інформацією.
38. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності.
39. Сутність та основні етапи організації наукового дослідження.
40. Наукова проблема і гіпотеза.
41. Особливості емпіричного і теоретичного етапів дослідження.
42. Об'єкт і предмет дослідження. Мета дослідницької діяльності.
43. Види наукових досліджень у вищому навчальному закладі.
44. Вимоги до оформлення наукової роботи.
45. Вибір засобів і методів дослідження.
46. Феномен дисертації.
47. Поняття кваліфікаційної роботи, особливості її структури, змісту, вимог відповідно до рівня наукового дослідження.
48. Магістерська робота: порядок затвердження, структура, вимоги до оформлення.
49. Наукове керівництво магістерською науковою роботою.
50. Публічний захист дипломної роботи: зміст процедури і порядок здійснення.
51. Правові аспекти організації наукового дослідження.
52. Обґрунтування теми магістерської роботи, порядок її затвердження.
53. Процедури рецензування і підготовки до захисту магістерських дипломних робіт.
54. Типові помилки в написанні та оформленні магістерської роботи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

1. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посібник / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. – Київ : Лібра, 2004. – С. 310–329.
2. Баскаков А. Я. Методология научного исследования : учеб. пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – Київ : МАУП, 2002. – 216 с.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – Київ : АБУ, 2002. – 480 с.
4. Блауберг И. В. Становление и сущность системного подхода / И. В. Блауберг, Э. Г. Юдин. – М., 1973. – 270 с.
5. Воронкова В. Г. Філософія: навч. посібник / В. Г. Воронкова. – Київ, 2004. – 464 с.
6. Головатий М. Ф. Навчи себе сам / М. Ф. Головатий. – Київ : МАУП, 2002. – 120 с.
7. Економічні дослідження : методологія, інструментарій, організація, апробація: навч. посібник / за ред. А. А. Мазаракі. – Київ : КНТЕУ, 2010. – 280 с.
8. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. – Київ : Центр навч. літ., 2004. – 212 с.
9. Карташев В. А. Система систем. Очерки общей теории и методологии / В. А. Карташев. – М. : Прогресс – Академия, 1995. – 326 с.
10. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження : навч. посібник / О. В. Клименюк. – Київ : Міленіум, 2005.
11. Кохановский В. П. Философия и методология науки : учебник для высш. учеб. завед. / В. П. Кохановский. – Ростов н/Д. : Феникс, 1999. – 576 с.
12. Павленок П. Д. О понятийно категориальном аппарате социологии / П. Д. Павленок // Социол. исслед. – 2003. – № 4. – С. 19–24.
13. Пілющенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посібник / В. Л. Пілющенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. – Київ : Лібра, 2004. – 344 с.
14. Принципы организации социальных систем : теория и практика / под ред. М. И. Сетрова. – Київ ; Одесса : Высшая шк., 1988. – 242 с.
15. Проблемы методологии и системного исследования / ред. кол. [И. В. Блауберг и др.]. – М. : Мысль, 1970. – 456 с.
16. Розов М. А. Научная абстракция и ее виды / М. А. Розов. – Новосибирск : Наука, 1965. – 138 с.
17. Розов М. А. Проблемы имперического анализа научных знаний / М. А. Розов. – Новосибирск : Наука, 1977. – 222 с.
18. Розова С. С. Классификационная проблема в современной науке / С. С. Розова. – Новосибирск : Наука, 1986. – 222 с.
19. Сетров М. И. Основы функциональной теории организации. Философский очерк / М. И. Сетров. – Л. : Наука, 1972. – 164 с.

20. Словник соціологічних і політологічних термінів: довідкове вид / [В. І. Астахова, В. І. Даниленко, А. І. Панов та ін.]. – Київ : Вища шк., 1993. – 142 с.
21. Социальная философия : словарь / сост. и ред. В. Е. Кемеров, Т. Х. Керимов. – М. : Акад. Проект, 2003. – 560 с.
22. Социология : Энциклопедия / сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евельнин. – Минск : Книжный Дом, 2003. – 1312 с.
23. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – Київ : Знання, 2005. – 310 с.
24. Тощенко Ж. Т. О понятийном аппарате социологии // Ж. Т. Тощенко. – СОЦИС. – 2002. – № 9. – С. 3–16.
25. Філософія: навч. посібник / [І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко, І. В. Бойченко та ін.] ; За заг. ред. І. Ф. Надольного. – Київ : Вікар, 1997. – 584 с.
26. Філософський енциклопедичний словник / голов. ред. В. І. Шинкарук. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
27. Юдин Э. Г. Системный подход и принцип деятельности. Методологические проблемы современной науки. / Э. Г. Юдин. – М. : Наука, 1978. – 392 с.

Допоміжні

1. Бевзенко Л. Д. Социальная сомоорганизация. Синергетическая парадигма : возможности социальных интерпретаций / Л. Д. Бевзенко. – Київ, 2002. – 438 с.
2. Бритков В. Б. Информационные технологии в национальном и мировом развитии / В. Б. Бритков, С. В. Дубовский // Общественные науки и современность. – Харьков, 2000. – № 1. – С. 146–150
3. Добронравова И. С. Синергетика : становление нелинейного мышления / И. С. Добронравова. – Київ : Лыбыдь, 1999 – 150 с.
4. Лудченко А. А. Основы научных исследований : учеб. пособие / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак [Под ред. А. А. Лудченко]. – Київ : «Знання», КОО, 2000. – 114 с.
5. Сабитов Р. А. Основы научных исследований / Р. А. Сабитов. – Челябинск : Изд. ЧГУ, 2002. – 138 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукової діяльності : навч. посібник / О. В. Крушельницька. – Київ : Кондор, 2003. – 216 с.
7. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – Київ : Знання-Прес, 2002. – 296 с.
8. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – Київ : ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.
9. Баскаков А. Я. Методологія наукового дослідження : учеб. пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – Київ : МАУП, 2002. – 216 с.

10. Коновалова Л. В. Прикладная этика : (По материалам зап. лит.) / Л. В. Коновалова // РАН. Ин-т философии. – М., 1998. – Вып. 1: Биоэтика и экоэтика. – 216 с.
11. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / А. С. Філіпченко. – Київ : Академвидав, 2004. – 196 с.
12. Дубас О. П. Інформаційний розвиток сучасної України у світовому контексті : монографія / О. П. Дубас. – Київ : генеза, 2004. – 208 с.
13. Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд : пер. з англ. / К. Мей. – Київ : К.І.С., 2004. – 220 с.
14. Сетров М. И. Общие принципы организации систем и их методологическое значение / М. И. Сетров. – Львів : Наука, 1971 – 120 с.
15. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – Київ : Знання-Прес, 2002. – 296 с.
16. Державний стандарт України ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського : [офіційний сайт]. Режим доступу: [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)
2. Міністерство освіти і науки України. [офіційний сайт]. Режим доступу: [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
3. Верховна Рада України. Законодавча база [офіційний сайт]. Режим доступу: [http:// www.iportal.rada.gov.ua](http://www.iportal.rada.gov.ua)

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

*(для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання
освітнього рівня «магістр» спеціальності 242 – Туризм)*

Укладач **РАДІОНОВА** Ольга Миколаївна

Відповідальний за випуск *Л. В. Оболенцева*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2018, поз. 387 М.

Підп. до друку 20.04.2019. Формат 60×84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 0,9.
Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.